

Lausunto Keski-Suomen pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksestä vuosille 2021 - 2024**3/00.01.00/2021****KH 11.01.2021 § 4**

Keski-Suomen pelastuslaitos liikelaitoksen johtokunta on lähettänyt palvelutasopäätösluonnoksen vuosille 2021-2024 toiminta-alueensa kuntiin lausuntokierrokselle 8.12.2020. Lausunnot on pyydetty toimitamaan johtokunnalle 15.1.2021 mennessä. Lausuntopyynnön mukaan ”palvelutasopäätöksellä tarkoitetaan alueen pelastustoimen päätöstä siitä, kuinka se järjestää pelastustoimelle kuuluvat lakisääteiset ja muut palvelutasopäätöksessä sovitut tehtävät alueellaan. Siinä tarkastellaan toimintaympäristössä esiintyviä uhkia ja riskejä, joihin pyritään vastaamaan pelastuslaitoksen palvelutuotannolla. Uhkia ja riskejä arvioidaan palvelutason nykytila-analyysin perusteella ja huomioidaan toimintaympäristön aiheuttamia muutostarpeita palvelutuotannossa. Lisäksi arvioidaan Keski-Suomen edellisen kehittämissuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Lisäksi asiakirjaan on kirjattu arviot päätösten kustannusvaikutuksista.”

Valmisteltu palvelutasopäätösluonnos perustuu edelliseen (2013-2020) palvelutasopäätökseen sekä vuonna 2018 tehdyn kehittämissuunnitelman johtopäätöksiin. Palvelutasopäätösluonnos on jaettu neljään osaan; johdantoon, palvelutasopäätöksen perusteisiin, päätöksiin palvelutasosta sekä kehittämissuunnitelmaan.

Keuruun kaupungin lausunto:

Palvelutasopäätösluonnoksen johdannossa ja perusteissa on kerrottu laajasti valmistellun palvelutasopäätösluonnoksen taustoista. Uhkien ja riskien arvioinnissa ja päivittäisiin tilanteisiin varautumisessa arviointi on tehty riskiruutujen saavutettavuuden sekä henkilöstöressurssien näkökulmasta. Korkean luokan riskiruutujen ulkopuolella sijaitseviin yksittäisiin korkean riskin kohteisiin ei ole arvioinnissa otettu erikseen kantaa. Riskiruutujen parempaan saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden lisäksi palvelutasopäätöksessä tulisi huomioida myös 1. luokan riskiruutujen ulkopuolella sijaitsevat kohteet, joiden saavutettavuusvaatimuksen tulisi olla ajallisesti samaa luokkaa kuin 1. luokan riskiruuduilla. Esimerkkeinä erityiskohteista voidaan mainita muun muassa erityisryhmien asumis- ja palveluasumisyksiköt ja teollisuusalueet ja -rakennukset ym.

Asiakohtaiset kommentit:

3.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus ja valvonta

Ohjaukseen ja valvontaan käytettävät voimavarat

”Valvontatyöhön, valistukseen ja neuvontaan vuosittain tarvittavien resurssien määrä järjestetään siten, että vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa toimintaan vaadittavat 29 henkilötyövuoden resurssit toteutuvat”

Palvelutasopäätösluonnoksesta ei ilmene miten yllä mainittu resurssointi järjestetään. Mikä on toiminnan resurssi nykyisellä palvelutasopäätöksellä? Rekrytoidaanko toimintaa varten lisähenkilöstöä vai hoidetaanko toiminta nykyisillä resursseilla? Siirretäänkö ohjaukseen ja valvontaan resursseja jostain muusta toiminnasta?

3.1.1 Valistuksen ja neuvonnan tavoitteet

”Turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että 20 prosenttia pelastuslaitoksen alueen väestöstä tavoitetaan turvallisuusviestinnän keinoin.” Palvelutasopäätösluonnoksesta ei ilmene mikä on turvallisuusviestinnän keinoin tavoitettavan väestön tavoitettavuuden lähtötaso, eli kuinka suuri osuus väestöstä tavoitetaan ennen uutta palvelutasopäätöstä.

3.1.4 Valvontatehtävään käytettävät voimavarat

”Valvontatyöhön vaadittava resurssimäärä järjestetään siten, että vuosittain päivitettävässä valvontasuunnitelmassa toimintaan vaadittavat 29 henkilötyövuoden resurssit toteutuvat”

Palvelutasopäätösluonnoksesta ei ilmene miten yllä mainittu resurssointi järjestetään. Mikä on toiminnan resurssi nykyisellä palvelutasopäätöksellä? Rekrytoidaanko toimintaa varten lisähenkilöstöä vai hoidetaanko toiminta nykyisillä resursseilla? Siirretäänkö ohjaukseen ja valvontaan resursseja jostain muusta toiminnasta?

3.1.5.1 Päivittäinen pelastustoiminta

Riskiruutujen käyttö riskianalyysityössä on asutustaajamien osalta toimiva työkalu, mutta se ei osaa ottaa huomioon etäisyyksiä ja haja-asutusalueen kohteita. Riskiruudut eivät sinällään huomioi erityisiä yksittäisiä riskikohteita, elleivät ne sijaitse korkeamman riskiluokituksen ruudussa. Palvelutasopäätöksessä tulisi huomioida myös erityiset riskikohteet.

Sopimuspalokuntalaisten varallaolojärjestelmän 15 minuutin lähtövalmius esitetään purettavaksi 1.2.2021 alkaen. Uuden ohjeen mukaan pelastushenkilöstön saaminen pelastuslaitoksen käyttöön 30 minuutin kuluessa hälytyksestä pyritään varmistamaan. Palvelutasopäätöksessä pitäisi ottaa kantaa miten varmistetaan toimintakykyisen henkilöstön paikalle saanti riittävän nopeasti ja minkälaisilla kannustimilla sopimuspalokuntien varallaolohenkilöstöä tuetaan nopean lähdön toteutumiseksi.

Luonnokseen on kirjattu, että osaan toimenpiteistä lähtövalmiuden parantamiseksi ja paloaseman verkoston kehittämiseksi on jo ryhdytty. Yksilöinti tehdyistä toimenpiteistä puuttuu.

Pelastustoimen toimintavalmius:

Virka-ajan ulkopuolinen toimintakykyinen yksikkökokoko on 1 + 3. Palvelutasopäätöksestä ei ilmene, miten turvataan riittävä resurssi kaikina vuorokauden aikoina riittävän nopealla reagoinnilla. Edellä mainittu sopimuspalokuntien 30 minuutin lähtövalmius ei myöskään sisällä mainintaa toimintakykyisen yksikön lähtövalmiudesta.

Pelastustoiminnan johtaminen:

Keuruun kaupunki edellyttää, että Viitasaaren ja Jämsän lisäksi myös Keuruulla on vastaavasti järjestetty johtamisvalmius viikonloppuisin ja arkipyhinä.

Palvelutasopäätösluonnoksesta ei ilmene, miten jatkuvan toiminnan aiheuttama resurssointi on varmistettu painopistepaloasemilla, kun huomioidaan myös viikkolepoajat. Luonnoksen mukainen järjestely vaikuttaa aiheuttavan tilanteen, jolloin paikallisjohtoa ei ole ilman lisäresurssointia edes arkisin 08.00 - 20.00. Lisäksi onnettomuustapahtumat arkisin 20.00 - 08.00 ja viikonloppuisin sekä arkipyhiin aikaan ovat johtamisen osalta mahdollisesti huonosti resurssoituja.

”Minimissään päällystön johtamisvalmius toteutetaan kaikissa tilanteissa kahden päivystävän palomestarin (P31 ja P32), tilannekeskuksen ja päivystävän päällikön (P2) toimesta.”

Minimitilanteen toiminnan ja vastuiden tarkempi määrittely palvelutasopäätöksessä on tarpeen.

Sopimuspalokuntien valmius:

”Sopimuspalokuntien lähtövalmiuden tavoitteena on, että ensimmäinen sammutus- ja pelastusryhmä lähtee hälytyksen saatuaan liikkeelle tavoitevahvuudella 1 + 3 mahdollisimman nopeasti. Varallaolossa olevalla henkilöstöllä on puolestaan aikaa saapua paloasemalle 30 minuuttia. Varallaolossa oleva henkilöstö saa varallaolonsa aikana oleskella itse valitsemassaan paikassa ja seurassa. Varallaolo ei välttämättä toteudu suunnitellusti esimerkiksi henkilöstön saatavuudesta johtuen. Varallaolon korvaavaa järjestelmää ryhdytään selvittämään ja palvelutasopäätöskauden aikana varallaolot todennäköisesti vähenevät”

Liikkeelle lähdöstä tulee laatia tarkemmat toimintaohjeet. Sopimuspalokuntien toiminta-alueilla lähtövalmius ja liikkeelle lähdön kirjauk-

set ovat palvelutasopäätösluonnoksessa epämääräisiä ja tulkinnanvaraisia.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite:

Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on kaudella 2013 - 2016 ollut 13 minuuttia ja nyt esitetään kaudelle 2021 - 2024 tavoiteajaksi 12 minuuttia. Missä keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite on edellytetty asetettavaksi 12 minuuttiin?

Sivuilla 62 ja 63 on esitetty toiminta-alueen resurssit 1.1.2021. Palvelutasosuunnitelmasta puuttuu koonti palvelutasopäätöskauden 2021 - 2024 resurssisuunnitelmasta. Sivun 63 taulukon merkkienselite on puutteellinen, väripalkkien merkitystä ei ole esitetty.

3.1.5.3 Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelutilanteet

”Pelastuslaitos huolehtii, että väestönsuojeluun tarvittava materiaali on hankittu sekä sitä täydennetään ja huolletaan tarvittaessa”
Palvelutasopäätöstä tulee täydentää tiedolla mihin ja kenelle edellä mainittu materiaali on hankittu.

4.1. Kehittämistoimenpiteet

Paloasemaverkosto

Painopistepaloasemien resurssoinnin tulee olla samanarvoista ja tasapuolista kaikilla painopistepaloasemilla.

Valmistelija: tekninen johtaja Janne Teeriaho, puh. 040 652 7256.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa Keski-Suomen pelastuslaitoksen palvelutasopäätösluonnos 2021 - 2024 -asiakirjasta yllä olevan lausunnon ja edellyttää, että

1. Johtamisjärjestelmän taso Keuruulla tulee säilyttää vähintään nykyisellä tasolla;
2. Keuruun paloasema tulee säilyttää vastaavana painopistepaloasemana kuin Jämsän ja Viitasaaren paloasemat;
3. Kustannuskehityksen ja kuntien maksuosuuksien tulee seurata kuntien talousarvioraameja.

Päätös

Hyväksyttiin.